

Облікова картка дисертації (ОКД)

Шифр спецради: Д 26.165.01

Відкрита

Вид дисертації: 05

Державний обліковий номер: 0523U100128

Дата реєстрації: 24-07-2023

1. Відомості про здобувача

ПІБ (укр.): Макарчук Олена Геннадіївна

ПІБ (англ.): Makarchuk Olena H.

Докторантура: ні

Шифр спеціальності, за якою відбувся захист: 27.00.03, 27.00.04

Дата захисту: 19-07-2023

На здобуття наукового ступеня: Доктор наук з соціальних комунікацій (д. соц. ком.)

Спеціальність за освітою: історія

2. Відомості про установу, організацію, у вченій раді якої відбувся захист

Назва організації: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Підпорядкованість: Національна академія наук України

Код ЄДРПОУ: 05417058

Адреса: проспект Голосіївський, буд. 3, м. Київ, 03039, Україна

Телефон: 380445242444

Телефон: 380445258104

E-mail: library@nbuv.gov.ua

WWW: <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Відомості про організацію, де виконувалася (готувалася) дисертація

Назва організації: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Підпорядкованість: Національна академія наук України

Код ЄДРПОУ: 05417058

Адреса: проспект Голосіївський, буд. 3, м. Київ, 03039, Україна

Телефон: 380445242444

Телефон: 380445258104

E-mail: library@nbuv.gov.ua

WWW: <http://www.nbuv.gov.ua/>

4. Відомості про організацію, де працює здобувач

Назва організації: Національний університет "Львівська політехніка"

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Код ЄДРПОУ: 02071010

Адреса: вул. Степана Бандери, буд. 12, м. Львів, Львівська обл., 79013, Україна

Телефон: 380322582111

E-mail: coffice@lp.edu.ua

WWW: <http://lp.edu.ua>

5. Наукові керівники та консультанти

Наукові керівники

Макарчук Олена Геннадіївна (к.і.н., доцент, 20.02.22)

Наукові консультанти

Макарчук Олена Геннадіївна (к.і.н., доцент, 20.02.22)

6. Офіційні опоненти та рецензенти

Офіційні опоненти

Огар Емілія Ігорівна (д. соц. ком., професор, 27.00.01)

Вакульчук Ольга Анатоліївна (д.і.н., старший науковий співробітник, 27.00.03)

Бідзіля Юрій Михайлович (д. соц. ком., професор, 27.00.04)

7. Підсумки дослідження та кількісні показники

Підсумки дослідження: 22 - Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Кількість сторінок: 523

Кількість додатків:

Ілюстрації:

Таблиці:

Схеми:

Використані першоджерела: 876

Кількість публікацій: 57

Кількість патентів:

Впровадження результатів роботи:

Мова документа: Українська

Зв'язок з науковими темами: 0219U100675, 0119U103688

8. Індекс УДК тематичних рубрик НТІ

Індекс УДК: 070(091), 94(477), 94 : 351 (47783/86) "18/19"

Тематичні рубрики: 19.41.09, 03.19.21

9. Тема та реферат дисертації

Тема (укр.)

Преса українських політичних партій і рухів у інформаційно-комунікаційному просторі Галичини (1890–1914)

Тема (англ.)

The press of Ukrainian political parties and movements in the information and communications space of Galicia (1890–1914)

Реферат (укр.)

На основі сучасних теоретико-методологічних підходів виявлені закономірності та особливості зародження, становлення й функціонування преси українських політичних партій і рухів у Галичині у 1890–1914 рр., подані характеристики законодавчих, організаційних та творчих аспектів пресової діяльності. Використані у дослідження теоретико-методологічні підходи щодо співвідношення загального і специфічного в історії та типології пресового простору Галичини дозволяють сформулювати власний підхід до визначення дефініцій «преса політичних рухів» та «партійна преса». Натомість під власне партійною пресою розуміємо групу видань (періодичних і неперіодичних), засновником котрих виступає конкретна політична партія, і головною метою якої служить забезпечення політичної комунікації як серед одно-партійців, так і з іншими політичними силами, а також пропаганда та розповсюдження ідей і поглядів «своєї» партійної політичної сили серед громадськості й залучення нового електорату. Зазвичай народження нової політичної сили невдовзі супроводжувалося появою її першого друкованого органу (далі – й наступних). Спостерігалися й випадки, коли, навпаки, спершу створювався друкований орган, редакція та дописувачі якого становили коло однодумців, а уже пізніше на цій базі формувалася політична сила. Історіографічні аспекти дослідження розглядають динаміку наукового осмислення історії української преси й журналістики Галичини та розвитку напрямів присвячених їй наукових праць (підсумкові праці, вивчення окремих періодів і проблем, національних і макрорегіональних традицій, критика ідей окремих дослідників щодо інституціоналізації та теоретико-методологічних аспектів історії розвитку політичної та партійної преси зазначеного періоду тощо. Джерельна база дисертаційного дослідження включила кілька основних блоків: архівні матеріали, виявлені дисертанткою особисто, безпосередній контент політичних та партійних періодичних видань, листування редакторів видань з читачами та меценатами з найширшого кола питань, науково-довідкові видання. Особлива увага у роботі приділена типологічним характеристикам політичної та партійної преси цього періоду, її функціям та особливостям взаємодії з партійними фракціями та читацькою аудиторією, акцентовано увагу на змістовому компоненті творчих напрацювань. Підсумовано, що кожне окреме партійне видання – живий, конкретно-історичний соціальний і творчий організм, ідеологічний феномен, політичне та культурне досягнення суспільства, продукт праці конкретних людей. Серед типологічного розмаїття пресових першодруків Галичини виокремлено видання політичні, простежено медіа-тренди, що визначили появу суто партійних видань. На основі значної кількості джерел проаналізовано передумови появи партійних пресових органів Галичини, визначена їх роль як суб'єкта та об'єкта процесів партійного будівництва. Зроблено висновок, що в українському політикумі досліджуваного періоду існувало чотири напрями (чи відлами). Найстарший за часом утворення – русофільський (москвофільський), наступний у часі – народовський (або ще – народовецький). Приблизно водночас оформлюється соціалістичний напрям, який тяжіє до т. зв. австро-марксизму, та клерикальний, у тих історичних умовах достатньо близький до народовського. Кожний з відламів мав свої друковані ЗМІ, які боролися за «русинську» (українську) аудиторію. У дослідженні зроблено висновок про надважливу роль політичного журналіста адже на зламі XIX – XX століть саме політична журналістика часто відкривала шлях у велику політику. Дослідження слугує основою для подальшого науково-теоретичного опрацювання питань функціонування партійної преси в умовах історичних пертурбацій, створення наукового підґрунтя для інших перспективних досліджень, головними результатами яких мають стати розробки теоретичних та практичних медіа-моделей партійного друку. Результати дослідження можуть бути використані у практичній діяльності сучасних політичних партій, що отримують змогу творчо застосувати історичний досвід творення партійних друкованих органів, синкретично поєднувати їх із новими медіа.

Реферат (англ.)

Based on the modern theoretical and methodological approaches, regularities and features of the emergence, formation, and functioning of the press of Ukrainian political parties and movements in Galicia in 1890–1914 are identified, and the characteristics of legislative, organizational, and creative aspects of press activity are presented. The theoretical and methodological approaches regarding the correlation of general and specific in the history and typology of the press space of Galicia used in the research allow us to formulate our own approach to define the concepts of «press of political movements» and «party press». On the other hand, the party press itself is understood as a group of publications (periodical and non-periodical), founded by a specific political party, and whose main purpose is to ensure political communication both among fellow party members and with other political forces, as well as propaganda and dissemination of ideas and views of «their own» party political power among the public and engaging of a new electorate. Usually, the emergence of a new political force was soon followed by the appearance of its first printed organ (and further on, the following). There were also cases when, on the

contrary, a printed body, the editors and contributors of which formed a circle of like-minded people, was first created, and later a political force was formed on this basis. The historiographical aspects of the research consider the dynamics of the scientific understanding of the history of the Ukrainian press and journalism of Galicia and the development of the areas for scientific works dedicated to it (summary works, the study of individual periods and issues, national and macro-regional traditions, criticism of the ideas of individual researchers regarding institutionalization and theoretical and methodological aspects of the history of the development of political and party press of the specified period, etc). The source base of the dissertation research included several main blocks: archival materials discovered by the author personally, direct content of political and party periodicals, correspondence of editors of publications with readers and patrons on the widest range of issues, and scientific reference publications. It is summarized that each separate party publication is a living, concrete-historical social and creative organism, an ideological phenomenon, a political and cultural achievement of society, and a product of the work of specific people. Among the typological variety of first edition press of Galicia, political editions are singled out, and media trends that determined the emergence of purely party publications are traced. On the basis of a significant number of sources, the prerequisites for the emergence of party press bodies in Galicia were analyzed, and their role as the subject and object of the processes of party building was determined. The conclusion about the four directions (or branches) of the Ukrainian political circles of the studied period was made. The oldest in terms of the time of formation is Russophilian (Moscophilian), and the next one is Narodovsky (or also – Narodovetsky). At about the same time, a socialist direction is being formed, and it gravitates towards the so-called Austro-Marxism, and also the clerical one, which, in those historical conditions, is quite close to Narodovsky. Each of the factions had its own print media, which fought for the «Ruthenian» (Ukrainian) audience. It was concluded in the research about the crucial role of the political journalist because, at the turn of the XIX and XX centuries, it was political journalism that often opened the way to big politics. The study serves as a basis for the further scientific and theoretical study of the functioning of the party press in the conditions of historical disturbances, and for the creation of a scientific basis for other prospective studies, the main results of which should be the development of theoretical and practical media models of the party press. The results of the research can be used in the practical activity of modern political parties, which get the opportunity to creatively apply the historical experience of creating party printed organs, and syncretically combine them with new media.

Голова спеціалізованої вченої ради: Дубровіна Любов Андріївна (д.і.н., професор, член-кор. НАН України, 07.00.08, 27.00.02, 27.00.03)

Головуючий на засіданні: Дубровіна Любов Андріївна (д.і.н., професор, член-кор. НАН України, 07.00.08, 27.00.02, 27.00.03)

Підпис

М.П.

Відповідальний за подання документів: Удовик В. М. (Тел.: 0445258104)

Підпис

**Керівник відділу реєстрації наукової діяльності
УкрІНТЕІ**

Юрченко Т.А.